

Strateška studija utjecaja na okoliš Nacionalnog plana razvoja luka otvorenih za javni promet od županijskog i lokalnog značaja

IRES EKOLOGIJA d.o.o. za
zaštitu prirode i okoliša

Zagreb, studeni 2016.

Uvod

- ❑ Postupkom procjene utjecaja Nacionalnog plana razvoja luka otvorenih za javni promet od županijskog i lokalnog značaja na okoliš procjenjuju se, u fazi izrade nacрта Plana, vjerojatno značajni utjecaji na okoliš i zdravlje ljudi koji mogu nastati njegovom provedbom.
- ❑ Postupak se temelji na odredbama Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13, 78/15), Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13), Pravilnika o ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu (NN 146/14) te Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN 64/08).
- ❑ MZOIP je postupkom prethodne ocjene prihvatljivosti Plana za ekološku mrežu 30. svibnja 2016. godine donijelo Rješenje (KLASA: UP/I 612-07/16-71/235, URBROJ: 517-07-2-1-1-16-4) da je Plan prihvatljiv za ekološku mrežu te da nije potrebno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti Plana za ekološku mrežu.

Odnos Plana s drugim nacionalnim planovima, programima i strategijama Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma

- ❑ Analiza strateško-planskog te zakonodavnog okvira koji se odnosi na upravljanje lukama i zaštitu okoliša.
- ❑ Analiza ciljeva zaštite okoliša uspostavljenih po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma
- ❑ Pregled uvjeta i kriterija koji se moraju zadovoljiti prilikom planiranja i realiziranja luka u prostoru.

Okolišne značajke područja na koja provedba Plana može utjecati

□ Morski i obalni okoliš

Stanje morskog i obalnog okoliša moglo bi na strateškoj razini biti poboljšano ukoliko se pojedine luke odluče na prelazak u višu kategoriju standarda funkcionalnosti i lučkih usluga. Time bi se poboljšali uvjeti zaštite od onečišćenja, čime se pozitivno djeluje na sastavnice okoliša.

□ Gospodarstvo i materijalna imovina

Usljed poboljšanja prometa, odnosno povećanja broja vezova, poboljšanja osnovne infrastrukture te generalnog poboljšanja stanja u lukama djeluje se pozitivno na turizam, uslijed poboljšanja lučkih usluga.

□ Stanovništvo

Povećanjem sigurnosti i zaštite u lukama i lučkim područjima utječe se pozitivno na zdravlje i kvalitetu života ljudi.

Navedeni potencijalni utjecaji bili bi rezultat zahvata koji bi proizašli iz odluke lučke uprave da poboljša funkcionalnost i usluge svojih luka.

Postojeći okolišni problemi koji su važni za Plan

- ❑ Postojeći okolišni problemi koji su važni za Plan predstavljaju trenutne negativne trendove u okolišu, koji mogu utjecati na provedbu Plana. U ovom poglavlju procjenjuje se da li trenutno postoje problemi u okolišu koji mogu spriječiti realizaciju Plana ili se pojedini okolišni problemi mogu eliminirati ili se pak može ublažiti njihov utjecaj.
- ❑ Ukoliko se uoči da Plan nije odgovorio na postojeće probleme u okolišu koji su povezani s temom Plana, Strateškom studijom predlažu se adekvatne dopune dokumenta.
- ❑ U ovom poglavlju opisani su okolišni problemi na osnovu podataka Instituta za oceanografiju i ribarstvo Split, Državnog statističkog zavoda, Hrvatske agencije za zaštitu okoliša i prirode te podataka prikupljenih od lučkih uprava.
- ❑ Kako bi se dobio uvid u situaciju unutar samih luka, zatraženi su podaci od županijskih lučkih uprava putem obrasca.

- ❑ Na samom početku analize važno je identificirati pokretačke snage koje uzrokuju pritiske u području obuhvata Plana.
- ❑ Nakon toga, potrebno je sagledati najznačajnije pritiske proizašle iz aktivnosti pokretačkih snaga. U ovom slučaju radi se o korištenju luka i lučkog područja od strane stanovništva, bilo u svrhu prijevoza tereta te turističkog prijevoza do određene destinacije ili u svrhu upravljanja lukom od strane lučke uprave. Navedene aktivnosti dovode do pritisaka u okolišu, poput proizvodnje otpada i otpadnih voda, buke u okolišu te povećanja broja ljudi u zaštićenim područjima.
- ❑ Navedeni pritisci evidentirani su putem anketiranja lučkih uprava te JU za zaštićena područja (nacionalni parkovi i parkovi prirode).
- ❑ Nakon što su evidentirani pritisci, potrebno je uvidjeti da li su oni rezultirali promjenama u stanju okoliša. Ukoliko se ustanove značajne promjene stanja okoliša, bitno je shvatiti na koji način te promjene mogu utjecati na funkcionalnost ekosustava i zdravlje ljudi u ovom slučaju.
- ❑ Analiza je završena nakon što se za prepoznate utjecaje definira adekvatan odgovor.

POKRETAČI

Proizvodnja roba i usluga
Stil života i razonoda
Upravljanje lukama

PRITISCI

Emisije stakleničkih plinova
Proizvodnja buke
Proizvodnja otpada
Proizvodnja otpadnih voda
Invazivne vrste
Prekomjerni broj ljudi i brodova u
zaštićenim područjima

STANJE OKOLIŠA

Promjene koncentracija stakleničkih
plinova
Promjene u razinama buke
Povećanje količina otpada
Povećanje količina otpadnih voda
Povećan pritisak na morska staništa
(*Posidonia oceanica*)

UTJECAJI

Utjecaj na zdravlje ljudi uzrokovan
klimatskim promjenama
Onečišćenje obalnih ekosustava
Eutrofikacija obalnih ekosustava
Širenje invazivnih vrsta
Utjecaj na morska staništa s
naglaskom na vrstu *Posidonia oceanica*

ODGOVORI

Nacionalni plan razvoja
luka otvorenih za javni
promet od županijskog i
lokalnog značaja
Drugi strateški razvojni
dokumenti

Zaključci analize

- ❑ Postojeći okolišni problemi mogu se ublažiti ili ukloniti adekvatnim odgovorom društva. To se prije svega odnosi na donošenje novih politika, ili donošenje novih metoda upravljanja područjima koja su pod pritiskom.
- ❑ Za probleme koji nastaju uslijed stvaranja otpada i otpadnih voda postoje legislativna rješenja ili su ona u postupku donošenja.
- ❑ Višegodišnjim programom gradnje komunalnih vodnih građevina 2014. - 2023. definirana je izgradnja uređaja za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda na razini RH. Planom gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2016. - 2022. definirane su potrebe razvoja sustava gospodarenja otpadom, no dokument još uvijek nije usvojen.
- ❑ Pritisci u zaštićenim područjima koji su rezultat korištenja luka otvorenih za javni promet karakterizira neodgovarajuća suradnja lučkih uprava i uprava zaštićenih područja uslijed čega je znatno otežano aktivnosti provoditi na postavkama održivog razvoja. To u konačnici može rezultirati narušavanjem **prirodnih i krajobraznih vrijednosti** kao i povećanim onečišćenjem mora i podmorja.
- ❑ S obzirom na navedeno Strateška studija predlaže usklađivanje sektorskih aktivnosti kao odgovarajućeg rješenja postojećeg problema. Preporuka Strateške studije definirana je u poglavlju 8 Mjere zaštite okoliša.

Utjecaji Plana na okoliš

- ❑ Procjena utjecaja temelji se na strateškoj razini, koja isključuje pojedinačne zahvate i specifičnu projektno vezanu procjenu utjecaja na okoliš.
- ❑ U ovom poglavlju uzeti su u obzir i okolišni problemi koji su identificirani u poglavlju Postojeći okolišni problemi koji su važni za Plan, odnosno sagledano je u kojoj mjeri je Plan odgovorio na postojeće probleme, koji se na njega odnose.
- ❑ Procjena utjecaja Plana na okoliš koncipirana je na način da se sagleda potencijalno djelovanje definiranih kriterija za kategorizaciju luka na sastavnice okoliša. Naime, kriteriji prema kojima se kategoriziraju luke razlikuje se s obzirom na sami standard, odnosno razvijenost luke.
- ❑ Tu se radi o potencijalnim utjecajima na razini budućih zahvata, koji ovim Planom nisu definirani odnosno koji će se dogoditi primjenom utvrđenih kriterija, odnosno, ukoliko luka nižeg standarda zadovolji uvjet za prelazak u viši standard.
- ❑ S tog stanovišta na razini Plana utjecaji na sastavnice okoliša se mogu procijeniti kao **neutralni**.

Osvrt na okolišne probleme važne za Plan

- ❑ Pozitivan utjecaj Plana očituje se u vidu odgovora na okolišne probleme koji su evidentirani u poglavlju Postojeći okolišni problemi koji su važni za Plan.
- ❑ U lukama je evidentirano nepovoljno stanje osnovne infrastrukture za prihvrat otpada i zauljenih voda, a to se može unaprijediti zadovoljavanjem kriterija unutar skupine Sigurnost i zaštita koji se odnose na prihvrat i zbrinjavanje otpada i zauljenih voda. Zadovoljavanje navedenih kriterija odnosi se na većinu luka, čime se povećava razina zaštite u lukama po pitanju onečišćenja.
- ❑ Problemi u okolišu izazvani načinom upravljanja lukama unutar zaštićenih područja nisu adresirani u Planu.

Mjere zaštite okoliša

- S obzirom na rezultate procjene utjecaja Plana na okoliš, Strateška studija ne propisuje dodatne mjere zaštite okoliša. Primjenjive mjere zaštite propisane su kako legislativom tako i drugim.
- Predlaže se u poglavlje Zaključak Plana, dodati sljedeće:

Izrade planova upravljanja lukama unutar zaštićenih područja i planove upravljanja zaštićenih područja potrebno je uskladiti na način da planirane aktivnosti razvoja lučkog područja ne utječu nepovoljno na prirodne vrijednosti zaštićenih područja.

Zaključak

- ❑ Plan ne definira planiranje niti realizaciju zahvata u prostoru, već se daje pregled potrebnih promjena u sustavu upravljanja lukama otvorenim za javni promet od županijskog i lokalnog značaja. Planom je analizirana postojeća legislativa te postojeće stanje u lukama, kako bi se sagledale potrebe za potencijalnim usklađenjima u području legislative te kako bi se predložili mogući modeli upravljanja lukama, koji odgovaraju trenutnoj situaciji na terenu.
- ❑ Strateškom procjenom utjecaja Plana na okoliš identificiralo se trenutno stanje okoliša i problema u okolišu, posebno u području luka otvorenih za javni promet te su se analizirali potencijalni utjecaji Plana na okoliš i odnos Plana s navedenim okolišnim problemima.
- ❑ Analizom Plana zaključeno je da se njegovom realizacijom neće generirati utjecaji na sastavnice okoliša.
- ❑ Postojeći okolišni problemi koji su važni za Plan, a koji se odnose na ispuštanje otpada i otpadnih voda te upravljanje lukama u zaštićenim područjima, mogu se ublažiti provedbom Plana.
- ❑ Preporuke za ublažavanje postojećih okolišnih problema koji su nastali uslijed neusklađenosti planova upravljanja lukama s planovima upravljanja zaštićenim područjima, odnose se na potrebu uspostavljanja sektorske suradnje s ciljem definiranja načina koji bi zadovoljio razvojne potrebe lučkih područja u zaštićenim područjima uz istovremeno očuvanje i nenarušavanje prirodnih vrijednosti tih područja. Navedenu preporuku predlaže se uključiti u dio poglavlja Zaključak u Planu.

Hvala na pažnji!

Dunja Delić, mag. oecol.
Stručna suradnica

IRES EKOLOGIJA d.o.o. za zaštitu prirode i okoliša
Prilaz baruna Filipovića 21, 10000 Zagreb
web: www.ires-ekologija.hr

